

Bijlage 1 bij brief "voortgang externe veiligheid"

**Staat van de Veiligheid
majeure risicobedrijven 2014**

Definitief

Inhoud

Samenvatting	4
1. Inleiding	7
2. Achtergrond en werking van het Brzo-stelsel	8
3. Het Brzo-bedrijf in zijn omgeving: ruimtelijke aspecten	11
3.1 Context	11
3.2 Stand van zaken voortgang Bevi-sanering industrie	11
4. Vergunningverlening, toezicht en handhaving	13
4.1 Context	13
4.2 Rapport Monitor Naleving en Handhaving Brzo-bedrijven 2014	13
4.3 Thema onderzoek veiligheidsregio's 2014: stoffenlijst	17
4.4 ILT Eindrapportage 2015 Borging en naleving PGS 15	17
4.5 Versterkte adviesrol ILT bij vergunningverlening Brzo-bedrijven	17
4.6 Voortgang project tankopslag, vervolg project PGS29	18
5. Incidentenanalyses Inspectie SZW	19
5.1 Context	19
5.2 Incidentenrapportage Brzo 2011-2013 en trends 2004-2013	19
5.3 Resultaten analyse Incidenten 2014-2015	20
6. Voorbereiding op de rampenbestrijding	21
6.1 Context	21
6.2 Voortgang aanwijzing bedrijfsbrandweer	21
7. Veiligheidsprestaties industrie	22
7.1 Context	22
7.2 Voortgangsrapportage Veiligheid Voorop 2014/2015	22
8. Safety Deals	25
9. Nederland in internationaal perspectief	26
9.1 Context	26
9.2 Commission Report on the implementation of Seveso II	26
9.3 Het aantal zware ongevallen	26
10. Begrippen	27

Samenvatting

Achtergrond en leeswijzer

De Staat van de Veiligheid majeure risicobedrijven 2014 geeft op basis van kwantitatieve en kwalitatieve gegevens een beeld van de naleving en veiligheidssituatie van de zogenaamde Brzo-bedrijven in Nederland in 2014. Het rapport is opgesteld onder coördinatie van het ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM), samen met de ministeries van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) en Veiligheid en Justitie (VenJ), in overleg met de samenwerkende toezichthouders van BRZO+, het Interprovinciaal Overleg (IPO), de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG), VNO-NCW en de binnen Veiligheid Voorop samenwerkende brancheorganisaties in de (petro)chemische sector.

De Staat van de Veiligheid majeure risicobedrijven 2014 is zowel gebaseerd op de rapportages van overheden als op rapportages van het bedrijfsleven over de veiligheidssituatie bij risicovolle bedrijven. De overheden hebben gerapporteerd over de ruimtelijke ordeningsaspecten, de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving (VTH) op naleving van de wet- en regelgeving en de voorbereiding op de rampenbestrijding (de kernelementen van de Seveso-richtlijn). Het bedrijfsleven heeft gerapporteerd over de veiligheidsprestatie en veiligheidsacties bij de bij Veiligheid Voorop aangesloten Brzo-bedrijven. Tevens wordt de veiligheidssituatie rondom de Brzo-bedrijven in Nederland in een internationale context geplaatst.

De Staat van de Veiligheid majeure risicobedrijven 2014 is de tweede rapportage over de veiligheidssituatie bij de Brzo-bedrijven in Nederland. Cijfers uit de onderliggende rapporten uit 2014 zijn waar mogelijk geplaatst naast de cijfers uit 2013. Het aantal rapporten en de thema's die er in aan de orde komen varieert. Er zijn twee rapporten die ieder jaar opnieuw zullen verschijnen en daarmee een belangrijke basis voor de Staat van de Veiligheid zijn, namelijk de monitor naleving en handhaving Brzo-bedrijven van BRZO+ en de voortgangsrapportage van Veiligheid Voorop.

Algemene conclusie

Samenvattend kan op basis van de aangeleverde rapporten het volgende worden geconcludeerd.

In de rapporten waarop de Staat van de Veiligheid majeure risicobedrijven 2014 is gebaseerd, is geen melding gemaakt van situaties bij Brzo-bedrijven waar sprake is van een langdurig onbeheerste veiligheidssituatie met verhoogd risico voor werknemers en de omgeving. Dit is in overeenstemming met de constatering in 2013.

Vergunningverlening, toezicht en handhaving

Het percentage bedrijven waar geen enkele overtreding is geconstateerd, is gestegen van 36 % in 2013 naar 47 % in 2014.

Met ingang van 1 januari 2014 wordt de Landelijke Handhavingstrategie Brzo bij alle uitgevoerde Brzo-inspecties toegepast. Dit betekent dat de bij de inspecties geconstateerde overtredingen systematisch naar ernst ingedeeld zijn en de sancties landelijk en uniform worden ingezet, afgestemd op de ernst van de overtredingen.

In 2014 zijn 15 overtredingen geconstateerd waarbij direct moest worden ingegrepen vanwege de dreiging van een zwaar ongeval (categorie 1). In alle gevallen is door het bedrijf direct actie ondernomen waardoor het gevaar direct is weggenomen. Tevens is in alle gevallen een handavingsprocedure gestart.

Er is een lichte verschuiving van het aantal middelzware overtredingen (categorie 2) naar lichte overtredingen (categorie 3) ten opzichte van 2013. Er kunnen nog geen conclusies worden getrokken over ontwikkelingen aan de hand van de cijfers van 2013 en 2014. De handhavingstrategie met bijbehorende categorie-indeling was in 2013 nog niet geïmplementeerd. De indeling van overtredingen in 2013 is geschat aan de hand van de ingezette sancties.

In 2014 zijn de toezichthouders begonnen met het publiceren van samenvattingen van de inspectierapporten op de website van BRZO+. Inspectiegegevens uit complexe inspectierapporten worden hierbij toegankelijker gemaakt voor het publiek. In augustus 2015 waren bijna 200

samenvattingen van inspectierapporten beschikbaar. BRZO+ is in de loop van 2014 begonnen met de publicatie van de samenvattingen. Het publiceren van samenvattingen, waarvoor een akkoord van het bevoegd gezag nodig is, is een arbeidsintensief proces. Naar verwachting zal vanaf 2016 de publicatiegraad van 100% worden bereikt.

Van de 434 inspecties zijn er 57 onaangekondigd uitgevoerd. De keuze om onaangekondigd te inspecteren is gebaseerd op de evaluatie van de risico's van het bedrijf en het naleefgedrag van voorgaande jaren. De keuze wordt regionaal ingevuld. De inspectiediensten hebben de intentie om het aantal onaangekondigde inspectie in 2015 te verhogen.

In 2014 is door de veiligheidsregio's binnen het kader van BRZO+ een thema onderzoek uitgevoerd naar de gevaarlijke stoffenlijsten die de Brzo-bedrijven moeten hebben. Dergelijke stoffenlijsten bevatten voor de hulpverleningsorganisaties relevante informatie in geval van een incident of calamiteit. Bij de 286 onderzochte bedrijven was in 18 gevallen geen stoffenlijst aanwezig, of was de informatie niet op een andere wijze direct toegankelijk. In 29 gevallen was de informatie niet te allen tijden direct toegankelijk. Aan de hand van deze bevindingen, zal de brandweer aandacht blijven besteden aan dit onderwerp tijdens inspecties.

De ILT heeft in 2014 haar versterkte adviesrol opgepakt door vergunningen van risicovolle ondernemingen door te lichten en te toetsen aan de best beschikbare technieken (in hoofdzaak PGS 29 en PGS 15). Er zijn 80 Wabo-procedures beoordeeld. In 17 gevallen was er voor de ILT aanleiding om te reageren in de vorm van een advies of zienswijze. In de meeste gevallen heeft het geleid tot een aanpassing van de (ontwerp)beschikking.

Incidentenonderzoek

De door de Inspectie SZW uitgevoerde incidentenanalyses laten zien dat de achterliggende oorzaken van ongevallen vaak teruggevoerd kunnen worden naar gebreken van de (veiligheids)managementvoorzieningen, onvoldoende veiligheidsbewustzijn en een gebrek aan goede procedures.

Aanwijzingen bedrijfsbrandweren

De beoordeling door de veiligheidsregio's van de Brzo-bedrijven op een eventueel noodzakelijke aanwijzing bedrijfsbrandweer is ver gevorderd. Bij 345 Brzo-bedrijven is deze beoordeling uitgevoerd en heeft inmiddels geleid tot 122 definitieve aanwijzingen.

Safety deals

De hierboven genoemde resultaten van de incidentenonderzoeken van de Inspectie SZW bevestigen, dat management en veiligheidscultuur een belangrijke rol spelen bij het voorkomen van incidenten. Het ministerie van IenM ondersteunt het bedrijfsleven met het verbeteren van de veiligheidscultuur met de Safety Deals. In 2014 zijn Safety Deals afgesloten, die gericht zijn op kennisuitwisseling, educatie en self assessment.

Veiligheid Voorop

Uit de voortgangsrapportage van Veiligheid Voorop blijkt dat eind 2014 70% van de doelgroep van Veiligheid Voorop waren aangesloten bij Veiligheid Voorop. Door de bij Veiligheid Voorop aangesloten bedrijven worden de veiligheidsprestaties gemeten. Resultaten van de deze metingen laten in 2014 een positieve ontwikkeling zien ten opzichte van 2013. Ook blijkt de zichtbare betrokkenheid van het management op de werkvloer in 2014 te zijn verbeterd. Veiligheid Voorop heeft in de voortgangsrapportage ook de prestaties van de aangesloten bedrijven vergeleken met die van de Europese organisatie (CEFIC) en de Amerikaanse organisatie voor de chemische industrie (ACC). Deze vergelijking laat zien dat de Brzo-bedrijven binnen Veiligheid Voorop op het gebied van ongevallen met verzuim bovengemiddeld presteren.

Nederland in internationaal perspectief

Nederland heeft in 2014 vier zware ongevallen gemeld aan de Europese Commissie. In 2013 heeft Nederland drie incidenten gemeld, in 2012 vier.

De Europese Commissie rapporteert pas in 2017 over het aantal door alle lid-staten gemelde zware ongevallen bij Brzo-bedrijven, de zogenaamde MARS-incidenten.

1. Inleiding

De Staat van de Veiligheid majeure risicobedrijven 2014 schetst vanuit een breed perspectief een beeld van de veiligheidssituatie van de majeure risicobedrijven in Nederland. Met deze benadering wordt vanuit verschillende invalshoeken het beeld over de veiligheid bij deze groep bedrijven losgekoppeld van de individuele casuïstiek bij bedrijven en wordt recht gedaan aan de aandacht van zowel overheid als bedrijfsleven voor de veiligheid. Overheid en bedrijfsleven werken samen aan het borgen en verbeteren van de veiligheid bij risicovolle bedrijven, waarbij voorop staat dat bedrijven primair zelf verantwoordelijk zijn voor de veiligheidssituatie.

Op basis van een jaarlijks terugkerende rapportage worden op termijn trends en ontwikkelingen over de veiligheid bij de majeure risicobedrijven zichtbaar en worden waar nodig specifieke sturingsmaatregelen genomen. Het eerste rapport over 2013 vormde het begin van een ontwikkelproces.

De Staat van de Veiligheid majeure risicobedrijven 2014 is opgesteld onder coördinatie van het ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM), samen met de ministeries van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) en Veiligheid en Justitie (VenJ), en is afgestemd met de samenwerkende toezichthouders van BRZO+ (Inspectie SZW, de Brzo-omgevingsdiensten, de veiligheidsregio's, ILT, de waterkwaliteitsbeheerders en het OM), het Interprovinciaal Overleg (IPO), de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG), VNO-NCW en de binnen Veiligheid Voorop samenwerkende brancheorganisaties in de (petro)chemische sector.

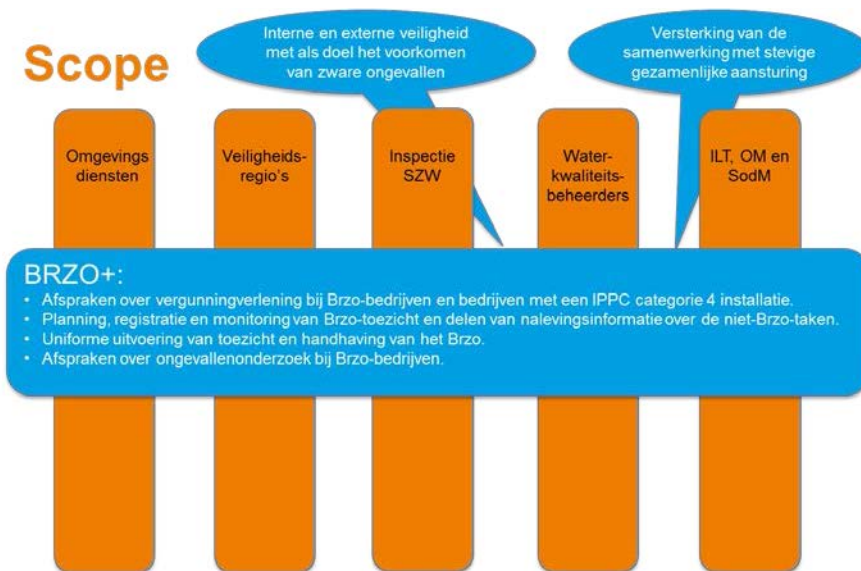
De Staat van de Veiligheid majeure risicobedrijven 2014 is wederom zowel gebaseerd op de rapportages van overheden als op rapportages van het bedrijfsleven over de veiligheidssituatie bij Brzo-bedrijven. De overheden hebben gerapporteerd over de ruimtelijke ordeningsaspecten, de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving (VTH) en over de voorbereiding op de rampenbestrijding. Het bedrijfsleven heeft gerapporteerd over de veiligheidscultuur en de veiligheidsprestaties bij de bij Veiligheid Voorop aangesloten Brzo-bedrijven. Tevens wordt de veiligheidssituatie rondom de Brzo-bedrijven in Nederland in een Europese context geplaatst. Deze onderdelen worden in de volgende hoofdstukken afzonderlijk behandeld, waarbij tevens de beschikbare rapportages met conclusies zijn weergegeven.

Afkortingen en begrippen zijn in de begrippenlijst toegelicht.

2. Achtergrond en werking van het Brzo-stelsel

Het Besluit risico's zware ongevallen (Brzo) dient ter implementatie van de Europese Seveso - richtlijn en beoogt het voorkomen en beheersen van zware ongevallen waarbij gevaarlijke stoffen zijn betrokken. Het Brzo is integraal van aard en stelt eisen aan de meest risicovolle bedrijven in Nederland (ca. 400) op het gebied van externe veiligheid/milieu, arbeidsveiligheid (interne veiligheid) en de voorbereiding op de rampenbestrijding.

Zes omgevingsdiensten, de zogenaamde Brzo-omgevingsdiensten, zijn gespecialiseerd in vergunningverlening, toezicht en handhaving voor de risicovolle bedrijven (Brzo-bedrijven en de bedrijven van categorie 4 uit de Europese Richtlijn industriële emissies). De uitvoerders van vergunningverlening, toezicht en handhaving bij Brzo-bedrijven werken met elkaar samen. Dit zijn de zes Brzo-omgevingsdiensten, de veiligheidsregio's, Inspectie SZW, ILT, waterkwaliteitsbeheerders en het Openbaar Ministerie. Dit samenwerkingsverband wordt BRZO+ genoemd.

De stelselverantwoordelijkheid van de Staatssecretaris van IenM houdt onder meer in het beleggen van de verantwoordelijkheden binnen de wabo-kolom, het toedelen van bevoegdheden, het vastleggen van kaders voor de uitvoering, de wijze van financiering en de monitoring en evaluatie van het functioneren van het stelsel. Ook de afstemming met andere relevante bevoegdheidstelsels is hierbij aan de orde, bijvoorbeeld de relatie met het strafrechtelijke stelsel, het stelsel van de arbeidswetgeving en het stelsel van de rampenbestrijding en de crisisbeheersing. De ILT is wettelijk adviseur voor het bevoegd gezag bij het verlenen van Wabo-vergunningen voor grote bedrijven. Daarbij legt de ILT het accent onder meer op externe veiligheid. De ILT ziet daarbij toe op de toepassing van de best beschikbare technieken uit bijvoorbeeld de BREFs of de PGS-richtlijnen.

De verantwoordelijkheid van de Minister van SZW voor de Brzo-bedrijven betreft de wettelijke kaders van het stelsel van gezond en veilig werken (arbostelsel). In het arbostelsel schept de overheid de kaders waarbinnen het arbeidsgezondheid- en arbeidsveiligheidsbeleid in bedrijven vorm moet krijgen. De werkgever en werknemers zijn primair verantwoordelijk om de gezondheid en veiligheid van werknemers te garanderen door gezamenlijk dit arbeidsgezondheid- en arbeidsveiligheidsbeleid in te vullen.

De verantwoordelijkheid van de minister van Veiligheid en Justitie voor de Brzo-bedrijven betreft de wettelijke kaders voor de voorbereiding van de rampenbestrijding (inclusief bedrijfsbrandweer), de opsporing en vervolging van strafbare feiten en het stelsel van de strafrechtelijke handhaving. IenM, VenJ en SZW zijn samen beleidsverantwoordelijk voor het Brzo. De Staatssecretaris van IenM is de coördinerende bewindspersoon voor het stelsel.

Oplossen knelpunten in de ruimtelijke ordening

Als zich binnen de risicocontour rondom een Brzo-bedrijf kwetsbare objecten bevinden, is er sprake van een sanerings situatie.

Als zich geen kwetsbare objecten meer binnen de risicocontour bevinden, is het knelpunt in de ruimtelijke ordening opgelost.

Kwetsbare objecten:

Beperkt kwetsbare objecten:

woonwijken scholen ziekenhuizen

kantoren bedrijfsgebouwen sporthallen

Het aantal saneringsgevallen is sterk afgenomen

Sinds 2012 onderzoekt de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) jaarlijks de volgende categorieën bedrijven:

Bedrijven die vallen onder het Besluit risico's zware ongevallen (Brzo)

Bedrijven met een ammoniak-koelinstallatie (1.500-10.000 kg)

Bedrijven met een opslag van verpakte gevaarlijke stoffen (CPR 15/PGS 15)

Bedrijven met overslag van gevaarlijke stoffen (stuwadoors)

Bedrijven met licht- of zeer licht ontvlambare vloeistoffen in een insluitsysteem (tanks)

saneringstermijn: 1 januari 2010

saneringstermijn: 1 juli 2013

3. Het Brzo-bedrijf in zijn omgeving: ruimtelijke aspecten

3.1 Context

De Seveso-richtlijn bepaalt dat in de ruimtelijke ordening rekening gehouden moet worden met de bedrijven die onder de richtlijn vallen, waarbij de overheden verantwoordelijk zijn voor de borging van de externe veiligheid in de ruimtelijke ordening.

Dit is in Nederland geïmplementeerd in het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) en de Regeling externe veiligheid inrichtingen (Revi). Het Bevi en de Revi bevatten grens- en richtwaarden voor de vergunningverlening en bestemmingsplannen. Het gaat om normen voor een verplichte veilige afstand tussen het bedrijf en zogenaamde kwetsbare objecten (bijvoorbeeld scholen of woningen). Wanneer dergelijke kwetsbare objecten zich binnen de risicocontour rondom het bedrijf bevinden, is er sprake van een saneringssituatie. Saneringstermijnen zijn wettelijk vastgelegd op 1 januari 2010 dan wel op 1 juli 2013, vanwege de gefaseerde inwerkingtreding van het Bevi. Het bevoegd gezag is verantwoordelijk voor een veilige ruimtelijke situatie.

3.2 Stand van zaken voortgang Bevi-sanering industrie

Sinds 2012 onderzoekt de ILT de voortgang van het opheffen van de saneringsituaties. De saneringstermijnen (1 januari 2010 of 1 juli 2013) zijn inmiddels verstreken.

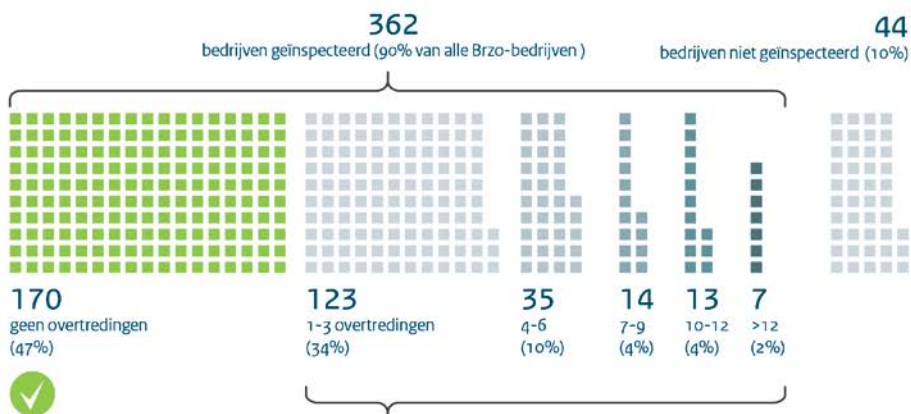
Bij de inwerkingtreding van het Bevi in 2004 was er aanvankelijk sprake van ongeveer 65 saneringssituaties. Over dit onderwerp zijn sinds die tijd twee rapportages door de ILT uitgebracht. De ILT factsheet "Nazorg bevi-sanering Industrie, Eindrapportage 2015" is de derde en laatste in die reeks.

Meer in detail geldt dat:

- er vier situaties zijn die, sinds de laatste rapportage op 15 april 2014, zijn gesaneerd;
- er in acht gevallen nog steeds sprake is van een achterstand bij de sanering. In vier van de acht gevallen is er sprake een latente situatie, dit wil zeggen er bevindt zich geen kwetsbaar object binnen de risicocontour maar het bestemmingsplan staat dit wel toe.

De ILT draagt de monitoring van de resterende saneringsgevallen over aan het bevoegd gezag. Via het reguliere overleg met het bevoegd gezag, wordt de voortgang van de saneringen gevolgd.

Aantal Brzo-bedrijven waar overtredingen zijn geconstateerd vanwege (ernstige) dreiging

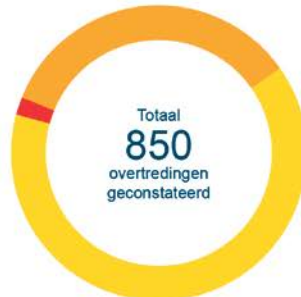

192 bedrijven met overtredingen

2%
Categorie 1
Onmiddellijke dreiging op zwaar ongeval

Het optreden van de toezichthouder heeft er bij de overtredingen van de categorie 1 toe geleid dat gevaarlijke situaties snel zijn beëindigd;

34%
Categorie 2
Verhoogde dreiging op zwaar ongeval, maar niet onmiddellijk

64%
Categorie 3
Zeer geringe dreiging op zwaar ongeval

4. Vergunningverlening, toezicht en handhaving

4.1 Context

De Seveso-richtlijn schrijft voor dat een bedrijf alle noodzakelijke maatregelen treft ter voorkoming van zware ongevallen en het beperken van de gevolgen voor mens en milieu en de overheden in zijn omgeving hierover informeert. De overheden dienen programmatisch toezicht te houden en treden handhavend op bij overtredingen als de veiligheid onvoldoende wordt beheerst. De richtlijn is in Nederland vooral geïmplementeerd in het Brzo en de Rrzo. De Brzo-bedrijven hebben daarnaast ook te maken met vergunningplicht onder de Wabo waarin de best beschikbare technieken (BBT) als uitgangspunt dienen.

Toezichthouders richten zich op de kwaliteit en implementatie van het veiligheidsbeleid, het veiligheidsbeheersysteem en de technische maatregelen die vanuit het Brzo, de Wabo-vergunning, de arbeidsomstandighedenregelgeving dan wel de Wet veiligheidsregio's verplicht zijn gesteld. De inspectieresultaten worden in een inspectierapport vastgelegd, waarvan een samenvatting vanaf 2014 actief openbaar wordt gemaakt. Daarnaast wordt jaarlijks over de inspectieresultaten door BRZO+ een monitoringsrapportage opgesteld.

Toezichthouders voeren ook periodiek landelijke themaonderzoeken bij Brzo-bedrijven uit. In 2014 hebben de veiligheidsregio's als landelijk thema de aanwezigheid, actualiteit en volledigheid van stoffenlijsten binnen Brzo-bedrijven onderzocht. Het in 2013 gestarte toezichtsproject PGS 29 heeft een vervolg gekregen in een project gericht op landelijk uniforme aanpassing van Wabo-vergunningen.

4.2 Rapport Monitor Naleving en Handhaving Brzo-bedrijven 2014

De Monitor Naleving en Handhaving Brzo-bedrijven 2014 heeft betrekking op de toezichtactiviteiten van de samenwerkende toezichthouders bij risicovolle bedrijven. Het is de tweede monitor als onderdeel van de rapportage over de staat van de veiligheid, waarin op systematische en vergelijkbare wijze over de uitgevoerde inspecties bij de Brzo-bedrijven wordt gerapporteerd. Van de uitgevoerde inspecties zijn de bevindingen en hierop ingezette handhavingsacties op landelijke schaal bijeen gebracht. Aan de hand van deze informatie is een actueel beeld van de naleving en handhaving gegeven. Het betreft een feitelijke en getalsmatige weergave over 2014. Omdat in 2013 de landelijke handhavingstrategie nog niet was geïmplementeerd, heeft de indeling van overtredingen naar zwaarte achteraf, op basis van interpretatie, plaatsgevonden. Daarom is vergelijking van de cijfers van 2013 en 2014 onderling niet goed mogelijk.

Bevindingen en conclusies

Uit de Monitor Naleving en Handhaving Brzo-bedrijven 2014 kan het volgende worden geconcludeerd.

Landelijke handhavingstrategie Brzo-bedrijven

Vanaf 1 januari 2014 wordt door de toezichthouders de landelijke Brzo-handhavingstrategie strikt toegepast. Alle betrokken bestuurders van provincies en gemeenten hebben met de toepassing er van ingestemd. De handhavingstrategie leidt er toe dat vooraf duidelijk is welke overtreding tot welke sanctie leidt. Daarvoor worden overtredingen naar ernst ingedeeld. De volgende drie categorieën overtredingen met daarbij behorende sancties zijn omschreven:

Categorie 1: onmiddellijke dreiging of onomkeerbaar risico op een zwaar ongeval, er is sprake van ernstig gevaar. Sanctie: direct ingrijpen met zwaarste sanctie(s), werkzaamheden stilleggen en pas toestaan werk weer aan te vangen als adequate (nood)maatregelen zijn getroffen. Geen hersteltermijn.

Categorie 2: geen onmiddellijke dreiging van een zwaar ongeval, wel duidelijk onvoldoende maatregelen getroffen. Sanctie: herstel afdwingen met zware tot middelzware sanctie(s) binnen gepaste hersteltermijn.

Categorie 3: zeer geringe dreiging van een zwaar ongeval, wel lichtere tekortkomingen. Sanctie: herstel afdwingen met lichtere sanctie(s) binnen redelijke hersteltermijn.

Aantal geïnspecteerde bedrijven

In totaal zijn 362 bedrijven geïnspecteerd in 2014, dit is 90 % van het totaal aantal Brzo-bedrijven in Nederland. Deze cijfers zijn nagenoeg identiek ten opzichte van 2013.

Niet alle Brzo-bedrijven worden jaarlijks geïnspecteerd. De inspectiefrequentie wordt vastgesteld op grond van een systematische evaluatie van de risico's. Deze systematische evaluatie van de risico's is vastgelegd in het landelijk toezichtmodel Brzo dat wordt gebruikt om de inspectie-inzet per bedrijf vast te stellen. De keuze om wel of niet te inspecteren, en of de inspecties aangekondigd worden of niet is gebaseerd op de evaluatie van de risico's van het bedrijf en het naleefgedrag van voorgaande jaren. De inspectiediensten hebben de intentie om in de komende jaren vaker onaangekondigd te inspecteren.

Aantal overtredingen

Het aantal overtredingen in 2014 in alle categorieën bedraagt in totaal 850. Het totaal aantal overtredingen is ten opzichte van 2013 gedaald (1097). Een deel van dit verschil is te herleiden tot het omvangrijke PGS29-toezichtsproject in 2013 waarbij voornamelijk maatregelgericht is geïnspecteerd. Deze specifieke toezichtinspanning levert meer overtredingen dan de reguliere, meer systeemgerichte inspecties. Ter vergelijking: In 2012 zijn er 871 overtredingen geregistreerd bij een totaal van 365 bedrijven. Wel is het percentage bedrijven waar geen enkele overtreding is geconstateerd, gestegen van 36 % in 2013 naar 47 % in 2014. Het percentage bedrijven met veel overtredingen (meer dan 12) is min of meer gelijk gebleven.

Inspectiediensten stellen elk jaar een werkplan vast, waarbij regelmatig thematisch wordt geïnspecteerd. Dit zorgt ervoor, dat fluctuaties in het aantal overtredingen blijven optreden.

Overtredingen categorie 1

Het aantal overtredingen van categorie 1 is gestegen van 9 in 2013 naar 15 in 2014. Dit jaar kunnen geen conclusies worden getrokken over een eventuele ontwikkeling. In 2013 was de handhavingstrategie nog niet geïmplementeerd. De overtredingen zijn toen achteraf ingedeeld op basis van de ingezette sancties. Tegen de overtredingen die als een categorie 1 overtreding zijn beoordeeld, is onmiddellijk opgetreden en is door het bedrijf direct actie ondernomen waardoor de ernstige dreiging direct is weggenomen. Het optreden van de toezichthouder heeft in negen gevallen tot het stilleggen van de activiteit geleid, in drie gevallen tot preventief stilleggen, tweemaal is een last onder dwangsom opgelegd en in één geval is volstaan met een vooraankondiging van toepassing van een bestuurlijke sanctie.

Het gaat bijvoorbeeld om:

- a. Gebruik van een niet geschikt apparaat (=potentiële ontstekingsbron) in een zone met explosieve atmosfeer.
- b. Uitvoeren van onderhoudswerk zonder dat daarbij de noodzakelijke (tijdelijke) veiligheidsmaatregelen zijn getroffen.
- c. Onvoldoende (technische) integriteit van een opslagvoorziening voor gevaarlijke stoffen, waardoor instortingsgevaar of bijvoorbeeld bezwijken van een opslagtank kan optreden.

Overtredingen categorie 2 en 3

Er is een lichte verschuiving van het aantal middelzware overtredingen naar lichte overtredingen. Het percentage overtredingen van categorie 2 daalde van 44% in 2013 naar 34 % in 2014. Ook voor deze categorieën overtredingen kunnen geen conclusies worden getrokken over een eventuele ontwikkeling.

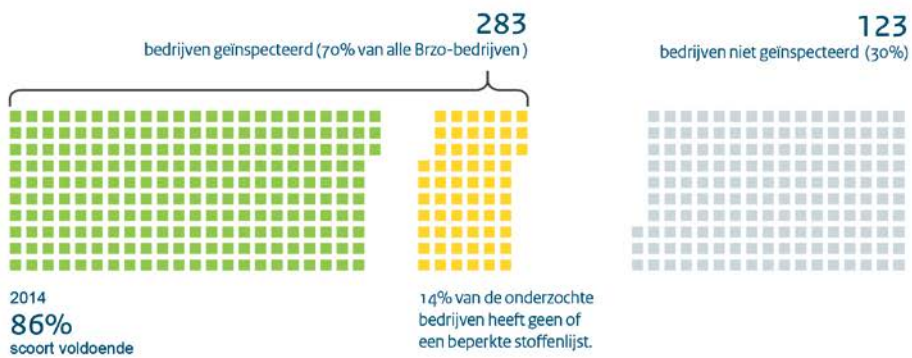
Niet opgeheven overtredingen

Bij een overtreding van de categorie 2 of 3 wordt een termijn gesteld voor het opheffen van de overtreding. In 2014 bleek in tien gevallen (bij zes bedrijven) de overtreding niet te zijn opgeheven binnen de gestelde termijn. In 2013 bedroeg het aantal niet opgeheven overtredingen 33. Tegen de betreffende bedrijven waar overtredingen nog niet waren opgeheven is handhavend opgetreden.

Resultaten thema-onderzoek stoffenlijst

Brzo-bedrijven moeten over een stoffenlijst beschikken met voor de hulpverleningsdiensten relevante informatie in geval van een incident of een calamiteit.

Stoffenlijst: gedetailleerde informatie over de hoeveelheid aanwezige gevaarlijke stoffen en de stoffeïenschappen.

Dit is een sterke verbetering t.o.v. vijf jaar eerder:

4.3 Thema onderzoek veiligheidsregio's 2014: stoffenlijst

De Brzo-bedrijven moeten op grond van het Brzo 1999, artikel 21 lid 1, over een stoffenlijst beschikken met voor de hulpverleningsdiensten relevante informatie in geval van een incident of een calamiteit.

De stoffenlijst dient gedetailleerde informatie te bevatten over de hoeveelheid aanwezige gevaarlijke stoffen en de stofeigenschappen.

In 2014 hebben de Brzo-inspecteurs van de veiligheidsregio's binnen BRZO+ afgesproken hier specifiek aandacht aan besteed bij het uitvoeren van de reguliere Brzo-inspecties. Doel was hiermee een landelijk beeld te krijgen van de aanwezigheid, kwaliteit en actualiteit van deze stoffenlijsten. Bij 283 Brzo-bedrijven zijn controles op de stoffenlijst uitgevoerd.

Op basis van de uitgevoerde controles kan worden geconcludeerd dat de meeste op dit onderdeel geïnspecteerde Brzo-bedrijven actuele gegevens van de aanwezige gevaarlijke stoffen beschikbaar hebben.

In het rapport beschouwt het Landelijk Expertise Centrum BrandweerBRZO (LEC BrandweerBRZO) het niet beschikken over of niet rechtstreeks toegankelijk hebben van een actuele stoffenlijst als een ernstige overtreding. Volgens de systematiek van de Landelijke Handhavingstrategie van BRZO+, zijn deze overtredingen in categorie 2 (middelzware overtreding, geen direct gevaar voor medewerkers of omgeving) ingedeeld.

In totaal zijn 283 bedrijven hierop onderzocht. In 18 gevallen, was er geen stoffenlijst aanwezig, of was de informatie niet op een andere wijze direct toegankelijk. In 29 gevallen was de informatie niet te allen tijden direct toegankelijk.

Dit betekent, dat bij meer dan 10% van de onderzochte bedrijven de hulpverleningsdiensten bij een incident of calamiteit konden worden geconfronteerd met een stoffenlijst die niet of slechts beperkt bruikbaar is om te komen tot een veilige inzet. Binnen de handhavingsbevoegdheden van de veiligheidsregio's is handhaving ingezet. Dit houdt ook in dat de overtreding wordt gemonitord totdat deze is opgeheven. Ook in de toekomst tijdens de inspecties zal aandacht aan dit onderwerp worden besteed.

4.4 ILT Eindrapportage 2015 Borging en naleving PGS 15

Sinds 2010 onderzoekt de ILT jaarlijks of de brandveiligheid bij alle opslagen van meer dan 10 ton verpakte gevaarlijke stoffen in Nederland, ook wel aangeduid als "PGS 15 opslagen", geborgd is.

Het onderzoek omvat ongeveer 360 opslagen, dit aantal is in de loop van de jaren vrij stabiel gebleven. Over dit onderwerp zijn vier rapportages door de ILT uitgebracht. De rapportage, "Borging en naleving PGS 15; Eindrapportage 2015" is de vijfde en laatste in die reeks.

Voor de PGS 15 opslagen zijn steeds drie criteria onderzocht: de juiste voorschriften moeten zijn opgenomen in de omgevingsvergunning van de bedrijven, de brandveiligheid van de opslagen moet jaarlijks worden geïnspecteerd door een geaccrediteerde inspectie-instelling en die inspectie moet een goedkeurend inspectierapport opleveren.

Vanaf het onderzoeksjaar 2010 is de juiste implementatie van PGS 15 bij opslagen verpakte gevaarlijke stoffen door inspanningen van het bevoegd gezag en de bedrijven aanzienlijk verbeterd: van 42% in 2010 tot 96% per 27 mei 2015. Met deze afrondende rapportage 2015, wordt het onderzoek door de ILT dan ook afgesloten.

In de laatste rapportage was er bij 7 Brzo-bedrijven sprake van een lopende procedure om de situatie in orde te brengen. Het is van belang dat de lopende procedures worden voltooid. De ILT gaat deze echter niet meer zelf monitoren, maar draagt het over aan het bevoegd gezag. Via het reguliere overleg met het bevoegd gezag, wordt de voortgang van de lopende procedures gevolgd.

4.5 Versterkte adviesrol ILT bij vergunningverlening Brzo-bedrijven

In 2014 heeft de ILT 80 Wabo-procedures op het aspect Externe Veiligheid beoordeeld. In 17 gevallen was er aanleiding om te reageren in de vorm van een advies of zienswijze.

Het merendeel van deze reacties was gericht op de toepassing van PGS 15 (opslag van gevaarlijke stoffen) en PGS 29 (opslag brandbare vloeistoffen in tanks). Uit de aanvraag en de (ontwerp)beschikking bleek dat werd afgeweken van de richtlijn zonder toepassing van

gelijkwaardige alternatieven of een onvoldoende onderbouwing daarvan. In de meeste gevallen heeft het geleid tot een aanpassing van de (ontwerp)beschikking. De uitgebrachte zienswijzen zijn vanaf september 2014 gepubliceerd op de site van de ILT (www.ilent.nl).

4.6 Voortgang project tankopslag, vervolg project PGS29

In de Staat van de Veiligheid 2013 is al gerapporteerd over een verschil van inzicht tussen bevoegd gezag en bedrijfsleven over de wijze van implementeren van enkele voorschriften uit de PGS 29. BRZO+ heeft al in 2013 een project gestart om de voorschriften van PGS 29 waar nodig te verduidelijken. Tevens heeft BRZO+ besloten de vergunningen die het betreft met prioriteit te actualiseren. Dit project is voortgezet in 2014. Een herziening van de PGS 29 wordt voorzien begin 2016.

5. Incidentenanalyses Inspectie SZW

5.1 Context

De Inspectie SZW wil informatie verstrekken over bedrijfsincidenten waar gevaarlijke stoffen bij betrokken zijn met als doel een bijdrage te leveren aan een vermindering van het aantal ongevallen en een vermindering van de ernst van de gevolgen. Een incident dat de arbeidsveiligheid in voldoende mate raakt, kan door Inspectie SZW worden onderzocht. Het primaire doel van het onderzoek is het vaststellen of er een direct causaal verband is tussen het incident en een overtreding. Daarnaast worden de uitgevoerde analyses onder meer gebruikt om te leren van incidenten, de naleving van wet- en regelgeving te beoordelen en kan de informatie over incidenten nuttig zijn bij het verbeteren van preventiemaatregelen door bedrijven. Niet alle incidenten worden onderzocht door Inspectie SZW.

5.2 Incidentenrapportage Brzo 2011-2013 en trends 2004-2013

In de periode 2011-2013 zijn van 42 incidenten het onderzoek afgerond en geanalyseerd. Ook zijn de resultaten van een trendanalyse over de periode 2004-2013 opgenomen.

Conclusies over de directe oorzaken

Uit de analyse blijkt dat de incidenten vooral konden gebeuren omdat:

- de maatregelen, die het direct vrijkomen van gevaarlijke stof uit een installatie hadden moeten voorkomen, faalden;
- installaties of onderdelen daarvan niet vrij waren van gevaarlijke stoffen op momenten, dat het nodig was;
- afwijkingen in een proces of verzwakking aan een installatie werden niet of onvoldoende herkend vanwege gebrek aan (goede) instrumentatie of controlemechanismen;

In de gevallen dat gevaarlijke stoffen vrijkwamen, bleek vaak dat het uitstromen van gevaarlijke stof en het beperken van verdamping of verspreiding niet tijdig werd gestopt.

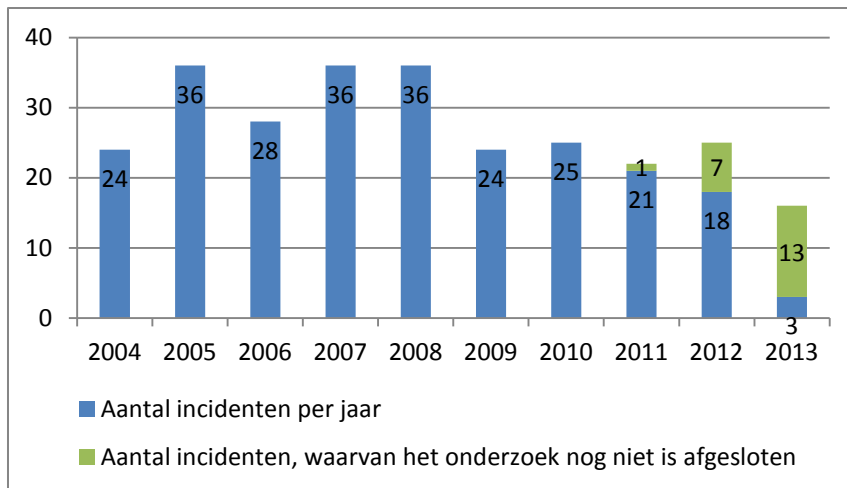
De achterliggende oorzaken van de incidenten zijn vooral toe te schrijven aan de volgende onderdelen van het veiligheidsbeheersysteem die niet goed hebben gefunctioneerd:

- het identificeren van gevaren en de beoordeling van risico's die tot zware ongevallen kunnen leiden bij normale en abnormale werking en de beoordeling van de kans op en de omvang van die ongevallen (element c);
- de vaststelling en de toepassing van procedures en instructies voor de beheersing van de veiligheid van de bedrijfsvoering, met inbegrip van het onderhoud van de installaties en de tijdelijke onderbrekingen (element d);
- de vaststelling en de toepassing van procedures voor de planning van wijzigingen met betrekking tot de inrichting of onderdelen daarvan dan wel met betrekking tot het ontwerpen van een nieuw procedé (element e).

Trendanalyse 2004 - 2013

- In deze periode van 10 jaar zijn 262 incidenten onderzocht¹. Daarbij waren 179 slachtoffers betrokken.
- Vijf keer was er dodelijk letsel, 9 slachtoffers hadden blijvend letsel, 112 slachtoffers hadden geen blijvend letsel en van 53 slachtoffers was de ernst van het letsel onbekend.
- Van de slachtoffers werden er 56 opgenomen in het ziekenhuis, 77 niet en van 46 slachtoffers was dit onbekend.

¹ Één incident vond plaats in 2003. Deze staat niet in onderstaand figuur waar het totaal 261 incidenten bedraagt

Uit de trendanalyse blijkt dat:

- Een gebrekkige toestand van de installatie een belangrijke oorzaak van incidenten is. Dit kan zowel ontwerp- als onderhoudsgerelateerde zijn (veroudering, materiaalkeuze).
- Ook het niet aanwezig zijn of het niet goed functioneren van instrumenten ter indicatie van procesafwijkingen (druk, temperatuur, niveau, gaslekkages) is een belangrijke oorzaak;
- Bij een incident is het vaak niet de sterkte van het insluitsysteem die faalt, maar komt de gevaarlijke stof op een andere wijze vrij uit de installatie.
- Het aantal incidenten dat Inspectie SZW onderzoekt neemt af aangezien volgens Inspectie SZW het aantal onderzoekswaardige incidenten afneemt.
- In de jaren 2008-2010 was er een toename van het aantal onderhoudsgerelateerde incidenten. Sinds 2011 valt er een sterke daling waar te nemen. Van 2010 - 2012 vond het inspectieproject Onderhoudsstops plaats door de Brzo-toezichthouders. Hierover is in de Staat van de Veiligheid 2013 gerapporteerd.

De achterliggende oorzaken lijken vaak terug te voeren naar gebreken van de managementvoorzieningen:

- gebrek aan kennis, ervaring en vaardigheden bij het personeel;
- gebrek aan veiligheidsbewustzijn;
- gebrek aan (goede) plannen en procedures.

5.3 Resultaten analyse Incidenten 2014-2015

De Inspectie SZW heeft 16 afgeronde ongevalsonderzoeken bij Brzo-bedrijven laten analyseren. Het gaat om ongevallen waarvan het onderzoek was afgesloten tussen 14 januari 2014 en 15 februari 2015. De incidenten zelf hebben zich voorgedaan tussen 2009 en 2014.

De conclusies en bevindingen in deze rapportage komen overeen met de resultaten van de incidentenrapportage 2011 – 2013 en de trendanalyse 2004- 2013:

- De voornaamste managementfactoren die een rol hebben gespeeld in de onderzochte incidenten zijn het opstellen van plannen en procedures, competentie, en motivatie/alertheid
- Elementen van een veiligheidsbeheerssysteem die het vaakst zijn overtreden, zijn beheersing van de uitvoering (element d), planning voor noodsituaties (element f) en identificatie van gevaren en beoordeling van risico's (element c).

6. Voorbereiding op de rampenbestrijding

6.1 Context

De Seveso-richtlijn stelt eisen aan bedrijven en aan de overheid op het gebied van de voorbereiding op zware ongevallen. In Nederland is de voorbereiding op branden, ongevallen en rampen op grond van de Wet veiligheidsregio's (Wvr) een taak van de veiligheidsregio's. Daartoe behoren het opstellen, op basis van de veiligheidsrapporten, van rampenbestrijdingsplannen voor de VR-bedrijven en het inspecteren van deze bedrijven.

Verder kunnen op grond van artikel 31 van de Wvr Brzo-bedrijven, indien zij naar het oordeel van de veiligheidsregio in geval van brand of ongeval een bijzonder gevaar voor de openbare veiligheid vormen, worden aangewezen als bedrijfsbrandweerplichtig. Op basis van een beoordeling door de veiligheidsregio van door het Brzo-bedrijf aangeleverde gegevens, wordt bepaald of tot een bedrijfsbrandweeraanwijzing moet worden overgegaan.

6.2 Voortgang aanwijzing bedrijfsbrandweer

Het Landelijk Expertisecentrum BrandweerBRZO heeft in opdracht van het Ministerie van VenJ een overzicht opgesteld van de stand van zaken met betrekking tot de bedrijfsbrandweeraanwijzingen bij Brzo-bedrijven. Deze zijn opgenomen in onderstaande tabel met de status op 22 juli 2015.

	Aantal beoordeeld 2014 (2013)	Aantal aangewezen 2014 (2013)	In procedure 2014 (2013)	Overig ² 2014 (2013)
VR-bedrijven	228 (200)	113 (107)	37 (60)	5 (4)
PBZO-bedrijven	117 (105)	9 (10)	26 (44)	9 (7)
Totaal	345 (305)	122 (117)	63 (104)	14 (11)

Hieruit blijkt dat het aantal lopende procedures fors minder is als het jaar hiervoor. De beoordeling door de veiligheidsregio's van de Brzo-bedrijven op een eventueel noodzakelijke aanwijzing bedrijfsbrandweer is ver gevorderd. Bij 345 Brzo-bedrijven is deze beoordeling uitgevoerd en heeft inmiddels geleid tot 122 definitieve aanwijzingen.

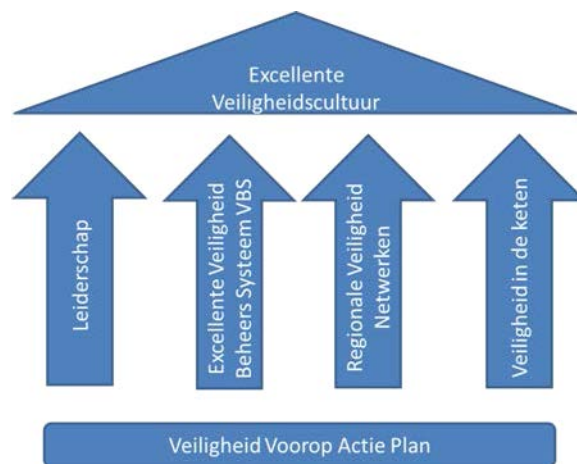
Het Landelijke Expertise Centrum BrandweerBRZO heeft in 2014 gewerkt aan het afronden van een landelijke database voor bedrijfsbrandweeraanwijzingen. Hierdoor wordt de status aan het aanwijsproces beter bijgehouden en via de database kunnen toezichthouders en coördinatoren van veiligheidsregio's gemakkelijk een aanwijzing vinden. Zo kan ook van elkaar worden geleerd. De database moet tevens een monitoringsfunctie krijgen, zodat gegevens voor de Staat van de Veiligheid hier gemakkelijk uit te halen zijn.

² De procedure moet nog worden opgestart

7. Veiligheidsprestaties industrie

7.1 Context

goede veiligheidscultuur draagt positief bij aan het naleefniveau en de mate van risicobeheersing van een bedrijf, en daarmee aan de veiligheidssituatie. In 2011 is VNO-NCW is met een aantal brancheorganisaties in de petrochemie met het programma Veiligheid Voorop gestart. Veiligheid Voorop richt zich op de verbetering van de veiligheidscultuur en de veiligheidsprestaties binnen Brzo-bedrijven van de chemieketen (raffinage, petrochemie, op- en overslag, transport en afvalverwerking). Om deze verbetering te realiseren is een actieplan vastgesteld voor de vier pijlers van een excellente veiligheidscultuur: leiderschap, excellente veiligheidsbeheerssysteem, regionale veiligheid netwerken en veiligheid in de keten.

Figuur: Bouwstenen van het Veiligheid Voorop Huis

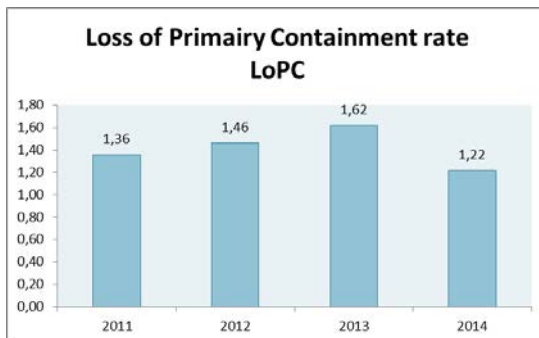
Op de vier kernelementen heeft Veiligheid Voorop indicatoren ontwikkeld, zodat ontwikkelingen op een kernelement meetbaar en op termijn trends waarneembaar worden. Het volgen en verbeteren van deze indicatoren moet leiden tot een betere veiligheidscultuur binnen de Brzo-bedrijven wat vervolgens leidt tot minder en uiteindelijk geen ongevallen en incidenten binnen bedrijven in de chemieketen.

7.2 Voortgangsrapportage Veiligheid Voorop 2014/2015

Binnen Veiligheid Voorop wordt de veiligheidsprestatie gemeten aan de hand van twee prestatie indicatoren:

- LTI = Lost Time Injury - het aantal ongevallen met verzuim (inclusief contractors) per 100 fte op de dag volgend op de dag van het ongeval;
- LoPC = Loss of Primary Containment- het aantal lekkages (spills) per 100 fte.

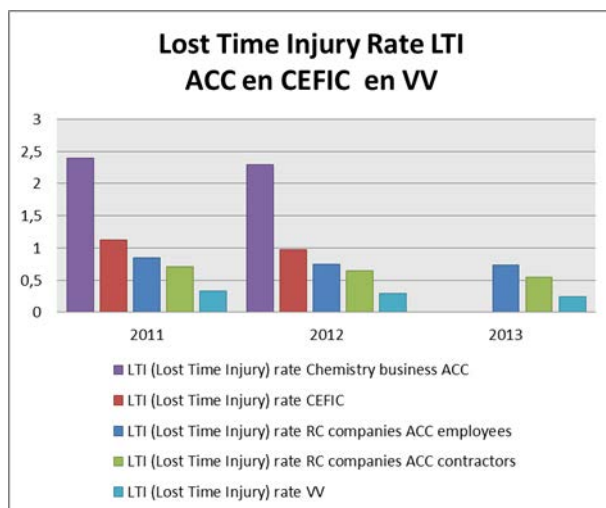
In onderstaande figuren zijn de indicatoren weergegeven over een aantal jaren.

Figuur: Lost Time Injury Rate en Loss of Primary Containment Rate, per 100 fte

De LTI-indicator toont dat binnen de bij Veiligheid Voorop aangesloten Brzo-bedrijven steeds minder ongevallen met verzuim plaatsvinden. De LoPC-indicator laat zien dat het aantal lekkages in 2014 is gedaald ten opzichte van voorgaande jaren.

Veiligheid Voorop heeft in de voortgangsrapportage ook de prestaties van de aangesloten bedrijven vergeleken met die van de Europese organisatie (CEFIC) en de Amerikaanse organisatie voor de chemische industrie ACC). Vergelijking van de LTI rate laat zien dat de Brzo-bedrijven binnen Veiligheid Voorop op het gebied van ongevallen met verzuim bovengemiddeld presteren.

Figuur: Lost Time Injury Rate Veiligheid Voorop vs. CEFIC en ACC

Daarnaast rapporteert Veiligheid Voorop over diverse activiteiten en acties, die uitgevoerd zijn om de veiligheidsprestatie op een nog hoger peil te brengen. De belangrijkste zijn het ontwikkelen en ter beschikking stellen van de Self Assessment Questionnaire SAQ, de activiteiten van de Regionale Veiligheidsnetwerken en het uitbrengen van de Position Paper en checklist 'Veiligheid in de keten'.

Aansluiting

Een voorwaarde voor het succes van veiligheid binnen de chemieketen is de deelname van alle Brzo bedrijven binnen de chemieketen aan Veiligheid voorop.

Binnen de chemieketen zijn er circa 200 bedrijven met circa 300 Brzo locaties. Eind 2014 zijn 140 van deze 200 Brzo-chemiebedrijven (circa 70 %) aangesloten bij Veiligheid Voorop. Aansluiting bij Veiligheid Voorop vindt plaats via de deelnemende branches of via deelname aan een regionaal veiligheidsnetwerk.

Leiderschap

Een goede veiligheidscultuur staat of valt met goed leiderschap. Goed leiderschap betekent dat directie en management bewust kiezen voor veiligheid als topprioriteit en dit ook zichtbaar tonen in hun eigen handelen. In 2014 is het aantal inspecties van het hoogste management toegenomen tot 25 inspecties/100 medewerkers (fte) van 17-19 inspecties/ 100 medewerkers in de drie voorgaande jaren. Dit geeft aan dat steeds meer managers betrokken en aanwezig zijn op de werkvloer. Deze zichtbare betrokkenheid heeft een belangrijke positieve invloed op het veiligheidsgedrag en veiligheidscultuur binnen de bedrijven.

Veiligheidsbeheerssystemen

In 2014 is groei tot ruim 55% te zien van het aantal aangesloten bedrijven dat een deel van zijn veiligheidsbeheerssysteem heeft ondergebracht in gecertificeerde managementsystemen op het gebied van onder meer milieu (ISO 14001) en veiligheid (OHSAS 18001), als onderdeel van managementsystemen als ISO 14001 en OHSAS 18000. Certificatie is een beoordeling van managementsystemen door derden en draagt bij aan de borging van de veiligheidsprestaties.

Regionale veiligheidsnetwerken

Voor het bereiken van een hoger veiligheidsniveau binnen de industrie is het uitwisselen van kennis en best practices en het leren van (bijna) incidenten van groot belang. Er zijn hiervoor zes Regionale Veiligheid Netwerken (RVN) actief, die samen een landelijke dekking bieden. De actieve deelname van Brzo-bedrijven in een van de RVN is in de afgelopen jaren stabiel op een niveau van ruim 80%.

In 2014 is opdracht gegeven voor de ontwikkeling van het Self Assessment Questionnaire dat door de RVN in de chemiesector zal worden uitgezet. Belangrijke doelgroep voor de toepassing van het SAQ zijn de MKB-bedrijven in de keten.

Veiligheid in de keten

Goed veiligheidsmanagement betekent dat bedrijven die grootschalig omgaan met gevaarlijke stoffen niet alleen zelf aan veiligheid werken maar dit ook vragen van hun partners in de keten zoals toeleveranciers en contractors. Het aantal Brzo-bedrijven dat zijn partners met behulp van een klant- en/of leveranciersbeoordelingssysteem aanspreekt op veiligheid en hun veiligheidsprestaties en veiligheidscultuur is in 2014 verder toegenomen tot 82%.

8. Safety Deals

De resultaten van de analyses van ongevalsonderzoeken van de Inspectie SZW bevestigen dat managementfactoren vaak achterliggende oorzaken zijn bij het ontstaan van incidenten. Het verbeteren van de veiligheidscultuur binnen een bedrijf draagt bij aan het verminderen van de risico's op ongevallen.

Het stimuleren van de ontwikkeling van een sterke veiligheidscultuur in de chemiesector is daarom onderdeel van het IenM beleid om de veiligheidsprestaties in de sector verder te verbeteren.

Nadrukkelijk wordt een sterke veiligheidscultuur naast een goede organisatie van vergunningverlening, toezicht en handhaving geplaatst. Zowel een goede organisatie van VTH als een sterke veiligheidscultuur dragen bij aan betere naleving en het proces van continue veiligheidsverbetering.

IenM heeft in 2014 een start gemaakt met het stimuleren van initiatieven van het bedrijfsleven om de veiligheidscultuur en veiligheidsprestaties naar een hoger niveau te brengen. Hiervoor is een nieuw beleidsinstrument gekozen, de zogenaamde Safety Deals. Een Safety Deal is een afspraak tussen stakeholders over de bijdrage van elk aan een verbetering van veiligheidscultuur en veiligheidsprestaties, waarbij ook de overheid partij is.

In 2014 is een inventarisatie uitgevoerd binnen de (petro)chemie naar mogelijkheden voor initiatieven die binnen het kader van Safety Deals zouden passen. Deze inventarisatie heeft inmiddels tot concrete voorstellen vanuit de sector geleid. Enkele voorbeelden:

- essaywedstrijd voor veiligheidsprofessionals op het thema Veiligheid en Leiderschap, met voor de winnaars beurzen voor een postacademische opleiding in veiligheid, gezondheid en milieu;
- de ontwikkeling van een self assesment beoordelingsinstrument voor veiligheidscultuur en veiligheidsprestaties;

Een actuele lijst van de Safety Deals is te vinden op de website van Veiligheid Voorop (<http://www.veiligheidvoorop.nu/safety-deals>)

9 Nederland in internationaal perspectief

9.1 Context

De Seveso-richtlijn bepaalt dat VR-bedrijven ten minste eenmaal per jaar moeten worden geïnspecteerd. Daarnaast bepaalt de Seveso-richtlijn dat grote ongevallen met gevaarlijke stoffen bij Brzo-bedrijven aan de Europese Commissie moeten worden gemeld.

De lidstaten rapporteren periodiek over de implementatie van de Seveso-richtlijn aan de Europese Commissie. Op basis van deze monitoringsrapportages kunnen onder meer het aantal, dat onder de richtlijn vallen, het aantal inspecties en het aantal zware ongevallen per lidstaat, met elkaar worden vergeleken.

Hiermee wordt een beeld verkregen van de prestaties van de Brzo-bedrijven en de toezichthoudende overheden ten opzichte van de ons omringende landen en de Europese gemiddelden.

9.2 Commission Report on the implementation of Seveso II

De Seveso II³ richtlijn bepaalt dat elke drie jaar gerapporteerd dient te worden over de implementatie van de richtlijn. De Europese Commissie heeft onlangs gevraagd om de gegevens over 2012–2014. Naar verwachting zal in de loop van 2017 de Europese Commissie het monitoringsrapport over de implementatie van de Seveso II-richtlijn over de jaren 2012 - 2014 publiceren. Het vorige monitoringsrapport over de jaren 2009 - 2011 dateert uit 2013. In de Staat van de Veiligheid majeure risicobedrijven 2013 is al hierover gerapporteerd.

9.3 Het aantal zware ongevallen

In 2014 heeft Nederland 4 incidenten gemeld aan de Europese Commissie.

Hieronder staan de aan de Europese Commissie gemelde incidenten van de jaren 2010 – 2014.

Jaar	2010	2011	2012	2013	2014
Aantal MARS-incidenten	1	2	4	3	4

³ <http://ec.europa.eu/environment/seveso/implementation.htm#implementation>
<http://emars.jrc.it>

10. Begrippen

ACC	American Chemistry Council
ARIE	Regeling Aanvullende Risico-Inventarisatie en -Evaluatie met betrekking tot de risico's van zware ongevallen met gevaarlijke stoffen, opgenomen in het Arbobesluit. De ARIE-regeling kent vergelijkbare verplichtingen als het Brzo.
ARIE-bedrijven	Bedrijven die onder de werkingssfeer van de ARIE-regeling vallen
Bedrijfsbrandweeraanwijzing	De bedrijfsbrandweeraanwijzing is een besluit van de veiligheidsregio. Het besluit vindt plaats op grond van artikel 31 van de Wet veiligheidsregio's. De Inspectie SZW en het bevoegd gezag Wabo hebben in het proces een adviserende rol.
Bevi	Besluit externe veiligheid inrichtingen
Brzo	Besluit risico's zware ongevallen 1999
Brzo-bedrijven	Bedrijven die onder de werkingssfeer van het Brzo vallen
BRZO+	BRZO+ is een samenwerkingsprogramma. In dat programma participeren de Brzo-omgevingsdiensten, de coördinerende veiligheidsregio's, de Inspectie SZW, de Inspectie Leefomgeving en transport, de waterkwaliteitsbeheerders en het Openbaar Ministerie. De samenwerking en de landelijke afstemming behelzen het volledige pakket van de Wabo vergunningverlening-toezicht-, en handhavingstaken (VTH-taken) en taken op het gebied van arbeidsomstandigheden bij de majeure risicobedrijven (Brzo-bedrijven en bedrijven die behoren tot categorie 4 van de Richtlijn industriële emissies). Dit voor zover partijen daar direct of indirect een wettelijke of gemandateerde taak in hebben.
CEFIC	The European Chemical Industry Council
CLP-verordening	Verordening (EG) Nr. 1272/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 betreffende de indeling, etikettering en verpakking van stoffen en mengsels tot wijziging en intrekking van de Richtlijnen 67/548/EEG en 1999/45/EG en tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1907/2006
LEC BrandweerBRZO	Landelijk expertisecentrum van de brandweer over Brzo
LTI	Lost Time Injury - het aantal ongevallen met verzuim (inclusief contractors) per 100 fte op de dag volgend op de dag van het ongeval.
LoPC	Loss of Primary Containment- het aantal lekkages (spills) per 100 fte.
MARS-melding	Major Accident Reporting System, de database waarin de meldingen van zware ongevallen worden opgenomen. Een MARS-melding is de melding van een zwaar ongeval.
PBZO	Preventie Beleid Zware Ongevallen
PBZO-bedrijf	Een Brzo-bedrijf dat een beleidsverklaring en een veiligheidsbeheersysteem moet opstellen. De Seveso-richtlijn kent twee drempels, zogenaamd hoge drempel en lage drempel. De drempels zijn weergegeven in bijlage I van de richtlijn (en tevens in bijlage I van het Brzo). De lage drempel inrichtingen hebben de verplichting een beleidsverklaring en een veiligheidsbeheersysteem op te stellen. Een beleidsverklaring wordt ook eens PBZO-document genoemd.

PGS	Publicatiereeks Gevaarlijke Stoffen
PGS 15	Richtlijn voor de opslag van verpakte gevaarlijke stoffen, waarin de huidige stand der techniek is vastgelegd voor arbeids-, milieu- en brandveiligheid
PGS 29	Richtlijn voor bovengrondse opslag van brandbare vloeistoffen in verticale cilindrische tanks, waarin de huidige stand der techniek is vastgelegd voor arbeids-, milieu- en brandveiligheid
Revi	Regeling externe veiligheid inrichtingen
Rrzo	Regeling zware ongevallen 1999
Seveso-richtlijn	Richtlijn 96/82/EG van de Raad van 9 december 1996 betreffende de beheersing van de gevaren van zware ongevallen waarbij gevaarlijke stoffen zijn betrokken
VR	Veiligheidsrapport
VR-bedrijf	Bedrijf dat verplicht is een veiligheidsrapport op te stellen. De Seveso-richtlijn kent twee drempels, zogenaamd hoge drempel en lage drempel. De drempels zijn weergegeven in bijlage I van de richtlijn (en tevens in bijlage I van het Brzo). De hoge drempel inrichtingen hebben naast het beleidsdocument en een veiligheidsbeheersysteem, ook de verplichting een veiligheidsrapport op te stellen. Ze worden in Nederland VR-bedrijven genoemd.
Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
Wvr	Wet veiligheidsregio's
Zwaar ongeval	De criteria om een incident aan te merken als zwaar ongeval zijn opgenomen in bijlage VI van de Seveso-richtlijn. Criteria zijn: hoeveelheden vrijgekomen gevaarlijke stoffen, schade aan personen of goederen, onmiddellijke schade voor het milieu, materiële schade of grensoverschrijdende schade. Bij de categorieën zijn drempelwaarden vermeld.

De Staat van de Veiligheid majeure risicobedrijven 2014 is gebaseerd op de volgende rapporten, waarbij ook de aanbiedingsbrieven van de betreffende organisaties zijn opgenomen. Deze rapporten zijn opgenomen in de bijgaande rapportenbundel.

- Factsheet ILT Nazorg Bevi-sanering industrie
- Brief IPO aan Minister Van der Steur
- Brief IPO aan Minister Asscher
- Brief IPO aan Staatssecretaris Mansveld
- Monitor naleving en handhaving Brzo-bedrijven 2014 BRZO+
- Rapport Themaonderzoek stoffenlijst LEC BrandweerBRZO 2014
- Eindrapportage ILT Borging en naleving PGS 15
- Incidentenrapportage iSZW 2011-2013 en trends 2004-2013
- Resultaten analyse MHC incidenten 2014/2015
- Brief Veiligheid Voorop aan Staatssecretaris Mansveld
- Voortgangsrapportage Veiligheid Voorop 2014/2015 (vierde periode)